

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság**

végzése

Az ügy száma:	Kfv.VII.45.048/2021/4.
A tanács tagjai:	Dr. Farkas Katalin a tanács elnöke Dr. Stumpf-Rádai Ágota előadó bíró Dr. Magyarfalvi Katalin bíró
A felperes:	felperes neve (felperes címe)
A felperes képviselője:	név hozzátartozó (hozzátartozó címe)
Az alperes:	Magyar Államkincstár Központ (alperes címe)
Az alperes képviselője:	dr. Jung Patrícia kamarai jogtanácsos
A per tárgya:	társadalombiztosítási közigazgatási jogvita
A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:	alperes
Az elsőfokú bíróság határozatának száma:	Pécsi Törvényszék 10.K.701.270/2020/20.

Rendelkező rész

A Kúria a Pécsi Törvényszék 10.K.701.270/2020/20. számú ítéletét hatályon kívül helyezi és az elsőfokú bíróságot új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasítja.

A végzés ellen további jogorvoslatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

Tényállás

[1] A felperes 2020. február 3. napján előterjesztett méltányossági nyugellátás-emelés iránti kérelmét az alperes 2020. február 12. napján kelt MAK-022/1795-2/2020. iktatószámú határozatával (sommás eljárásban) elutasította arra hivatkozással, hogy a felperes korábban 2020. január 1. napjától havi 3.500 forint kivételes nyugellátás-emelésben részesült. A felperes 2020. február 24. napján a kérelmének teljes eljárásban való elbírálását kérte. Ennek során hivatkozott a 30%-os munkaképesség-csökkenésére, a munkahelyének megszűnését követően alapított kényszervállalkozására, illetve arra, hogy a vállalkozás megszűnése miatt nyugdíját a kevés jövedelme alapján állapították meg. Kitért arra is, hogy betegségei miatt havi gyógyszerkiadása meghaladja a 20.000 forintot.

[2] Az alperes 2020. március 26. napján kelt MAK-022/1795-7/2020. iktatószámú határozatával a sommás eljárásban hozott határozatát helybenhagyta, mert a csatolt iratok megerősítették a korábbi felperesi beadványokban foglaltakat, amelyekre tekintettel a különös méltánylást érdemlő körülmények megállapítást nyertek, ezért a rendkívüli indokoltság nem állt fenn.

A felperes keresete és az alperes védírata

[3] A felperes keresetében az alperes MAK-022/1795-7/2020. iktatószámú határozatának a megváltoztatását kérte. A közigazgatási határozat iratellenességére hivatkozott és állította, hogy az alperes a tényállás feltárása során a rendelkezésre álló bizonyítékokat nem értékelte megfelelően. Különös méltánylás érdemlő körülményei kapcsán hivatkozott a hosszú (36 év 148 nap) szolgálati idejére, a nyugdíj kiszámításának alapjául szolgáló körülményeire, a házastársától való különélésére, a megromlott egészségi állapotára és a megnövekedett gyógyszerköltségeire. Érvelése szerint a folyósított baleseti járadékot nem kell figyelembe venni, mert az a kérelme elbírálása szempontjából nem minősül rendszeres pénzellátásnak. Vitatta, hogy közgyógyellátásban részesülne.

[4] Az alperes védíratában a kereset elutasítását kérte határozatában foglalt jogi és ténybeli indokai fenntartásával. Álláspontja szerint a határozat meghozatalakor a nyugdíjemelésre vonatkozó jogszabályoknak megfelelően járt el; mérlegelte a felperes által előadott körülményeket és hivatkozott arra, hogy a határozat megváltoztatásának nincs helye.

A jogerős ítélet

[5] Az elsőfokú bíróság az alperes MAK-022/1795-2/2020. számú határozatát megsemmisítette és az alperest új eljárásra kötelezte a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény (a továbbiakban: Tny.) 66. §-a, a társadalombiztosítási nyugellátás végrehajtásáról szóló 168/1997. (X. 6.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Tny.vhr.) 72/B. § (1), (1d), (13) és (20) bekezdései, valamint a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 85. § (1), (5) bekezdései és 90. § (3) bekezdése alkalmazásával. A felperes peres eljárásban tett nyilatkozatát, miszerint nem részesül

közgyógyellátásban és a közigazgatási határozat meghozatalának időpontjában a házastársa elköltözött, tehát nem állt fenn közöttük semmilyen életközösség, elfogadta.

[6] Az elsőfokú bíróság új eljárásra adott iránymutatása szerint a felperes méltányosságon alapuló kérelme mérlegelése során az alperesnek figyelembe kell venni a felperes által perben cáfolt két körülményt (egyedülálló, nincs közgyógyellátása) is, meg kell állapítani erre vonatkozóan a konkrét tényadatokat, majd azok és a határozat meghozatala során korábban már értékelt körülménnyel együtt kell mérlegelnie az elbírálás során irányadó szempontokat.

Felülvizsgálati kérelem és felülvizsgálati ellenkérelem

[7] Az alperes a felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és a bíróság új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasítását kérte a Kp. 85. § (2), (5) bekezdései, valamint a Tny. (helyesen Tny.vhr) 72/B. § (1), (1b), (1d) bekezdései bíróság általi megsértése okán.

[8] Az alperes hivatkozott arra, hogy a Kúria az Mfv.III.10.315/2013/9. számú döntésében már rámutatott arra, hogy a méltányossági jogkör gyakorlásának az a lényege, hogy egy jogszabály alapján nem járó juttatásra biztosít lehetőséget a kérelmezőnek. A közigazgatási szerv számára pusztán az ügyfél javára szóló döntés lehetőségét jelenti, a kérelem ügyfélre nézve kedvezőbb elbírálása a bíróságtól nem kényszeríthető ki.

[9] Hivatkozott a Tny.vhr. 72/B. § (9) bekezdésére és (20) bekezdésére azzal, hogy a baleseti járadék nem minősül rendszeres pénzellátásnak, azonban a felperes jövedelmi és szociális helyzetét érinti. A felperes részére folyósított havi ellátások együttes összege 107.260 forint. A Tny.vhr. 72/B. § (13) és (20) bekezdésében foglaltak alapján kivételes nyugellátás-emelésre a korábbi kivételes nyugellátás-emelést követő 3 éven belül csak rendkívüli indokoltság esetén van lehetőség. A felperes anyagi helyzete okán, rendkívüli indokoltság hiányában a felperes méltányossági kérelmét el kellett utasítani. Az alperes hivatkozott arra, hogy felperes által a kérelmében megjelölt körülményeket kell mérlegelnie, így mások mellett azt, hogy nem él egyedül és közgyógyellátásban részesül. Ugyanakkor az alperesnek a Tny.vhr. 72/B. § (1d) bekezdése szerint figyelembe kell vennie a kérelmet előterjesztők számát, az átlagos szociális és jövedelmi helyzetét, valamint a döntés meghozatalakor rendelkezésre álló havi pénzügyi keret mértékét is. Az alperes a hatáskörét Tny.vhr. 72/B. § (1b) és (1d) bekezdés rendelkezéseinek megfelelően gyakorolta. A mérlegelés szempontjai és azok okszerűsége a közigazgatási cselekményt tartalmazó iratokból megállapíthatóak.

[10] Kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság a méltányossági kérelem benyújtását követően, illetve az igény elbírálása után bekövetkező körülmények alapján utasította az alperest megismételt eljárásra. Hivatkozott arra is, hogy a felperes kérelmének elbírálása az általa közölt adatok és benyújtott iratok alapján, az elbíráláskor rendelkezésre álló költségvetési előirányzat-keret terhére történik. Az új eljárásban a felperes igénye visszamenőlegesen nem lenne teljesíthető, ugyanis a 2020. márciusban rendelkezésre álló keret már felhasználásra került a jogosultak között. Az ilyen joggyakorlat túlmutatna az éves kivételes nyugellátásra biztosított költségvetési kereten, és hatással lenne a költségvetésre is.

[11] A felperes felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A Kúria döntése és jogi indokai

[12] A felülvizsgálati kérelem megalapozott az alábbiak szerint.

[13] A Kp. 115. § (2) bekezdés folytán alkalmazandó Kp. 110. § (1) bekezdés c) pontja értelmében az elsőfokú ítéletet – a felülvizsgálat és a felülvizsgálati ellenkérelem korlátaira tekintet nélkül – hatályon kívül kell helyezni, ha az olyan orvosolhatatlan formai hiányosságban szenved, amely miatt érdemi felülbírálatra alkalmatlan.

[14] A felperes a teljes eljárásban hozott MAK-022/1795-7/2020 számú határozatot támadta keresetével, ezzel szemben az elsőfokú bíróság indokolás nélküli sommás eljárásban hozott MAK-022/1795-2/2020. számú határozatot semmisítette meg, ugyanakkor az ítélet indokolásában az elsőfokú bíróság arról adott számot, hogy a teljes eljárásban hozott alperesi határozat miért ütközik a Tny.vhr. 72/B. § (1), (1d), (13) és (20) bekezdései, valamint a Tny. 66. §-a rendelkezéseibe. A jogerős ítélet indokolásából a rendelkező részben foglalt döntés jogi megalapozottságára nem lehet semmiféle következtetést levonni, a rendelkező rész és indokolás nincs összhangban, ezért a jogerős ítélet érdemi felülbírálatra alkalmatlan.

[15] Az elsőfokú bíróság az ítélet indokolásában a felek előadásait, valamint az alkalmazandó jogszabályokat ismertette és arra hivatkozással, hogy a hatósági határozat megváltoztatásával a felperestől elvonná a jogorvoslati jogot, semmisítette meg az alperes határozatát.

[16] A felperes a hatóság határozatát azért támadta, mert – állítása szerint – az alperes megalapozatlanul, iratellenesen állapította meg, hogy a felperes közgyógyellátásban részesül; vitatta, hogy ne élne egyedül és kérte figyelembe venni az egészségi állapotát. Az állításait alátámasztó bizonyítékok egy részét (gyógyszerköltségek igazolása, orvosi dokumentumok) a hatósági eljárásban, más részét (nem él egyedül) peres eljárásban csatolta.

[17] Helytállóan hivatkozott az alperes arra, hogy a felperes a megelőző eljárásban a rendkívüli indokoltság kapcsán nem állította, hogy házastársával az életközössége megszakadt, azaz egyedül él, sőt az igénylőlap (adatlap) akként nyilatkozott, hogy saját háztartásában két gyermeket nevel, nem él egyedül. Ez utóbbi állítást támasztja alá az is, hogy a sommás eljárásban hozott határozatot a felperes felesége vette át hozzátartozói minőségben a tértivevény tanúsága szerint. A felperes azt, hogy egyedül él először a kereseti kérelmében állította. Az alperes hiánypótlási felhívására úgy nyilatkozott, hogy közgyógyellátásban nem részesül, a csatolt gyógyszerári igazolás alapján állapította meg az alperes, hogy a felperes közgyógyellátásban részesül.

[18] A Tny. vhr. 72/B.§ (13) bekezdése alapján nem engedélyezhető kivételes nyugellátás-emelés a nyugellátás megállapítását, továbbá a korábbi kivételes nyugellátás-emelést követő 3 éven belül. Ettől eltérően azonban a (20) bekezdés a) pontja alapján az alperes rendkívül indokolt esetben e feltételek hiányában is engedélyezheti a nyugellátás méltányosságból történő emelését feltéve, hogy a nyugellátás és a jogszabály alapján figyelembe vehető rendszeres pénzellátás havi összege nem haladja meg a 100 000 forintot. Mindezek alapján tehát az alperes 3 éven belül is engedélyezheti a nyugellátás méltányosságból történő ismételt emelését, ha a felperes rendkívül indokolt esetet igazol.

[19] A Kp. 85.§-a a bíróság döntési jogkörének korlátait határozza meg. E szerint a bíróság a közigazgatási tevékenység jogszerűségét a kereseti kérelem korlátai között vizsgálja. A Kp.85.§ (2) bekezdése szerint a közigazgatási tevékenység jogszerűségét – ha törvény

eltérően nem rendelkezik – a megvalósítás időpontjában fennálló tények alapján vizsgálja felül.

[20] A Kp. 85. § (5) bekezdése értelmében a mérlegelési jogkörben megvalósított közigazgatási cselekmény jogszerűsége körében a bíróság azt is vizsgálja, hogy a közigazgatási szerv hatáskörét a mérlegelésre való felhatalmazásának keretei között gyakorolta-e, a mérlegelés szempontjai és azok okszerűsége a közigazgatási cselekményt tartalmazó iratból megállapíthatóak-e. A jogszabály ezekben az esetekben a bírósági felülvizsgálat kereteit az általános szabályokhoz képest szűkebben határozza meg, és a bíróság előtti megtámadhatóságra is csak szűk körben kerülhetett sor.

[21] A bíróság a Kp. 85. § (5) bekezdése helytálló értelmezésével állapította meg, hogy a mérlegelési jogkörben megvalósított közigazgatási cselekmény jogszerűsége körében a bíróság csak azt vizsgálhatja, hogy a hatóság a mérlegelés szempontjait megtartotta-e, a bíróságnak a bizonyítékok felülmérlegelésére nincs lehetősége. Az elsőfokú bíróságnak a közigazgatási cselekmény jogszerűsége körében azt kellett vizsgálnia, hogy a közigazgatási szerv hatáskörét a mérlegelésre való felhatalmazás keretei között gyakorolta-e, a mérlegelés szempontjai és azok okszerűsége a közigazgatási cselekményt tartalmazó iratból megállapítható-e.

[22] Arra helytállóan hivatkozott az alperes, hogy a hatósági eljárásban a felperes a kérelmét alátámasztandó a rendkívüli indokoltság körében úgy nyilatkozott, hogy nem él egyedül, ezért a kereseti kérelemben előadott „egyedül él” körülményt az alperes a határozata meghozatalakor nem tudta figyelembe venni [Kp. 85. § (2) bekezdés].

[23] Az alperes helytállóan hivatkozott a Kúria Mfv.III.10.315/2013/9. számú döntésére is, amely szerint a méltányossági jogkör gyakorlásának az a lényege, hogy egy jogszabály alapján nem járó juttatásra biztosít lehetőséget a kérelmezőnek, amely a közigazgatási szerv számára egy, az ügyfél javára szóló döntés lehetőséget jelent, ugyanakkor a kérelem az ügyfélre nézve kedvező elbírálása a bíróságtól nem kényszeríthető ki.

[24] Mindezekre figyelemmel a Kúria - a Kp. 121. §-a alkalmazásával - a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasította.

[25] A megismételt eljárásban az elsőfokú bíróságnak a fentebb kifejtettek alapján az ítélet formai hiányosságát kiküszöbölve a keresettel támadott alperesi határozat jogszerűségéről kell döntenie.

Elvi tartalom

[26] *Amennyiben a felperes a teljes eljárásban hozott határozatot támadta keresetével, ezzel szemben az elsőfokú bíróság az indokolás nélküli sommás eljárásban hozott határozatot semmisítette meg, és a jogerős ítélet indokolásából a rendelkező részben foglalt döntés jogi megalapozottságára nem lehet semmiféle következtetést levonni, azaz a rendelkező rész és indokolás nincs összhangban a jogerős ítélet érdemi felülbírálatra alkalmatlan.*

Záró rész

[27] Az alperes felülvizsgálati eljárásban perköltséget nem számított fel, ezért a Kúria e körben a Kp. 35. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 82. § (3) bekezdése alapján mellőzte a határozathozatalt.

- [28] A felülvizsgálati eljárás a Tny. 81. § (1) bekezdése alapján illetékmentes.
- [29] A Kúria végzése ellen a további perorvoslat lehetőségét a Kp. 116. § d) pontja zárja ki.
- [30] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Kp. 115. § (2) bekezdése folytán alkalmazandó Kp. 107. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

Budapest, 2022. március 16.

Dr. Farkas Katalin s. k. a tanács elnöke, Dr. Stumpf-Rádai Ágota s. k. előadó bíró, Dr. Magyarfalvi Katalin s. k. bíró